

Kancelarija zastupnika Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava

Broj 15 - 20/2017

Podgorica, 26. april 2017. godine

VLADI CRNE GORE

Na osnovu člana 14 Uredbe o Zastupniku Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava (Sl. list RCG, br. 56/06 i 79/06 i Sl. list CG, br. 4/08, 81/08, 28/14 i 36/14), **p o d n o s i m**

**IZVJEŠTAJ O RADU KANCELARIJE ZASTUPNIKA CRNE GORE PRED
EVROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA U STRAZBURU
ZA 2016. GODINU**

Kancelarija zastupnika Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava (u daljem tekstu „Kancelarija zastupnika“) organizaciono pripada Generalnom sekretarijatu Vlade Crne Gore i njome rukovodi Zastupnik kojem je povjereno zastupanje državnih interesa Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava.

Obzirom na karakter djelokruga stručnih i administrativnih poslova koje obavlja, Kancelarija zastupnika je po svom funkcionisanju *de facto* specijalizovana za zastupanje svih državnih organa Crne Gore u svim postupcima u kojima je Crna Gora tužena pred Evropskim sudom. Osim poslova zastupanja, Kancelariji zastupnika je povjerena i koordinacija u izvršenju presuda i odluka Evropskog suda u kom dijelu saraduje sa svim državnim organima koji su obuhvaćeni presudom ili odlukom suda. U nadležnosti Kancelarije zastupnika je praćenje razvoja sudske prakse Evropskog suda i drugih međunarodnih tijela iz oblasti

ljudskih prava o čemu upoznaje određene državne organe, stara se o prevodu i objavi presuda i odluka Suda, inicira preduzimanje određenih opštih i individualnih mjera potrebnih za što bolju i rasprostranjeniju implementaciju Evropske konvencije i njenih standarda.

Godišnji izvještaj o radu za 2016.godinu je peti po redu koji podnosi Kancelarija zastupnika Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava od osnivanja Kancelarije u maju 2009. godine, a prvi u radu novoimenovanog zastupnika.

Radi što boljeg upoznavanja sa radom i problematikom u radu same Kancelarije želimo istaći da je u prethodnoj godini došlo do promjene zastupnika Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava. Naime, u martu 2015.godine dotadašnji zastupnik g-din Zoran Pažin je imenovan za ministra pravde u Vladi Crne Gore, a u oktobru 2015.godine za zastupnika je imenovana g-đa Valentina Pavličić sa mandatom od četiri godine. G-đa Valentina Pavličić je prije stupanja na dužnost zastupnika Crne Gore bila sudija Višeg suda u Podgorici i predsjednik Specijalizovanog odjeljenja za organizovani kriminal, korupciju, terorizam i ratne zločine. U Kancelariji u izvještajnoj godini osim mjesta Zastupnika stalno su popunjena samo radna mjesta tehničke sekretarice i vozača dostavljača. U toku godine putem internog oglašavanja između državnih organa popunjena su dva radna mjesta samostalnog savjetnika I. Na ova radna mjesta primljeni su savjetnici koji su do tada bili zaposleni u Višem sudu u Podgorici na pozicijama samostalnih savjetnika u krivičnoj i građanskoj materiji. Tokom izvještajne godine zbog prelaska u Ministarstvo pravde Crne Gore, kancelariju je napustio službenik koji je radio na poziciji samostalnog savjetnika III, tako da su 2 službenička mjesta predviđena sistematizacijom tokom godine i dalje ostala upražnjena. Navedeni broj zaposlenih ne odgovara stvarnim obavezama ove Kancelarije, koja je suočena sa sve većim brojem predmeta koji su joj komunicirani od strane Suda iz najrazličitijih oblasti prava (radno, građansko, krivično, upravno, privredno, porodično, ustavno pravo).

Napominjemo da Kancelarija zbog navedenih okolnosti nije radila u punom kapacitetu, ali i pored ograničenih kapaciteta i otežavajućih okolnosti koje su u organizacionom smislu pratile njen rad u tekućoj godini, funkcionisala je profesionalno i stručno, blagovremeno zastupajući interese države u međunarodnim sudskim postupcima, što je za rezultat imalo da ni u jednom postupku nije prekršila veoma stroge procesne obaveze prema Suda.

I MEĐUNARODNOPRAVNI POSTUPCI PROTIV CRNE GORE PRED EVROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA

Polazeći od činjenice da crnogorski državni organi (zakonodavni, izvršni i sudski) treba da omoguće građanima ostvarivanje konvencijskih prava pravovremenim usklađivanjem propisa, sudske i upravne prakse sa standardima koje Evropska konvencija predviđa, te ukoliko je građanin, a u određenim slučajevima i pravno lice nezadovoljno rešavanjem svog zahtjeva na nacionalnom nivou, za ostvarivanje svojih prava i sloboda može se obratiti Evropskom sudu za ljudska prava u Strazburu, koji garantuje svim pravnim subjektima pod nadležnošću država članica Savjeta Evrope, pravo na pojedinačnu predstavku Evropskom sudu za ljudska prava, shodno članu 34 Evropske konvencije. Podnošenjem ovakve pojedinačne predstavke protiv tužene države aktivira se konvencijski sistem zaštite ljudskih prava jer je Sud nadležan u zadnjoj instanci da odlučuje o povredi ljudskih prava i sloboda koje su sadržane u Konvenciji. S tim u vezi prema službenoj evidenciji Sekretarijata Suda (Registry) do kraja 2016.godine, protiv Crne Gore podnijeto je ukupno 165 predstavki (aplikacija) od strane fizičkih i pravnih lica i nevladinih organizacija.

Broj podnijetih predstavki ESLJP protiv Crne Gore po godinama:

2011. – 314

2012. – 180

2013. – 289

2014. – 158

2015. – 129

2016. - 165

Ukoliko se pogleda broj podnijetih predstavki u izvještajnoj godini u odnosu na prethodnu moramo istaći da je taj broj povećan u procentualnom smislu za nekih 28% u kom smislu možemo reći da prati i povećan broj podnijetih predstavki uopšte prema Sudu u 2016. godini (na nivou Suda 32% je povećan broj podnijetih predstavki). Ukupno u radu Evropskog suda prema Crnoj Gori na kraju 2016. godine je ostalo 111 predmeta po kojima Sud treba da donese jednu od svojih odluka. Ovaj podatak nam ukazuje da i pored činjenice o povećanom

broju podnijetih predstavlki protiv Crne Gore Sudu u 2016.godini,veliki broj njih se već u prvoj fazi postupka odbacuje kao neprihvatljiv.

Indeks broja predstavlki ESLJP protiv Crne Gore na 10 000 stanovnika:

2011. – 5.08

2012. – 2.91

2013. – 4.64

2014. – 2.53

2015. – 2.07

2016. – 2.65

Kada je u pitanju Indeks 2,65 koji označava broj predmeta (priliv) u 2016. godini na 10 000 stanovnika, kao statistički parametar koji koristi Evropski sud za ljudska prava u svom radu, ukazuje da se Crna Gora nalazi među državama sa visokim indeksom podnijetih predstavlki Evropskom sudu za ljudska prava, po glavi stanovnika (prosječan indeks država članica Savjeta Evrope za 2016.godinu je 0,64).

A. Pregled predstavlki po kojima je postupak u toku

Sedamdeset devet (79) predstavlki se u 2016.godini nalazilo u fazi glavne rasprave pred Evropskim sudom za ljudska prava, u kojoj fazi sudskog postupka se raspravljaju pravna pitanja, kako prihvatljivosti predstavlki, odnosno procesnih pretpostavlki, tako i pitanja osnovanosti, odnosno merituma predstavlki, a koje je Sud komunicirao Kancelariji zastupnika u prethodnom periodu.

U odnosu na njih podnosioci predstavlki su se u 74 predmeta pozvali na povredu člana 6 Konvencije (pravo na pravično suđenje), od čega su u 58 predmeta podnosioci predstavlke istakli nerazumnu dužinu trajanja sudskih postupaka, odnosno povredu prava na suđenje u razumnom roku, dok su se u 11 predmeta podnosioci predstavlki žalili na neizvršenje pravosnažne sudske odluke, a u 3 predmeta na povredu prava na pristup sudu, dok su u 2 predmeta podnosioci predstavlki ukazali na povredu prava na pravičnu i javnu raspravu. Podnosioci predstavlki su se u 33 predmeta pozvali na povredu člana 13 Konvencije, koji garantuje pravo na djelotvorno pravno sredstvo unutar pravnog sistema na nacionalnom nivou. U 3 predmeta podnosioci predstavlki smatraju da im je povrijeđeno pravo iz člana 14

Konvencije, kojim je propisana zabrana diskriminacije u sprovođenju konvencijskih prava. U 11 predmeta podnosioci predstavke su aplicirali zbog, po njihovom mišljenju, povrede prava na mirno uživanje imovine, garantovanog članom 1 Protokola 1 uz Konvenciju. U jednom predmetu podnosilac predstavke se pozvao na povredu prava na slobodu misli, savjesti i vjeroispovijesti, garantovanog članom 9 Konvencije. Jedan predmet se odnosi na zabranu mučenja, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, propisanom članom 3 Konvencije, a u 1 predmetu podnosilac predstavke se pozvao na povredu prava na život iz člana 2 Konvencije. Podnosioci predstavke su se u 4 predmeta pozvali na povredu člana 8 koji garantuje pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života, a u jednom predmetu na povredu člana 10 kojim se garantuje sloboda izražavanja.

Tabelarni prikaz podnešenih predavki u kojima su se podnosioci predavke pozvali na povrede konvencijskih prava

- Sadržaj predstavki koje se nalaze u radu :

1. Randelović i drugi protiv Crne Gore (predstavka broj 66641/10)

Povod za podnošenje predstavke je potapanje broda "Miss Patt" na otvorenom moru, u noći između 15. i 16. avgusta 1999.godine, kojom prilikom su stradala 104 lica romske nacionalnosti i krivični sudski postupak koji se vodi pred Višim sudom u Podgorici (prethodno pred Osnovnim sudom u Baru). Podnosioci predstavke su srodnici žrtava koji smatraju da im je povrijeđeno pravo na život, garantovano članom 2 Konvencije, član 3 Konvencije koji zabranjuje mučenje ili nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje, te nedjelotvornost sprovedene sudske istrage, član 6 Konvencije, koji garantuje pravo na pravično suđenje u razumnom roku, član 13 Konvencije koji jemči pravo na djelotvorno pravno sredstvo i član 14 Konvencije koji zabranjuje svaki vid diskriminacije u sprovođenju konvencijskih prava. Predmet je pred nacionalnim sudovima i dalje u radu.

2. Pavlović protiv Crne Gore (predstavka br. 58861/11)

Povod za podnošenje predstavke su građanski sudski postupci koji su se po tužbi podnosioca predstavke iz 1997.godine vodili pred Osnovnim sudom u Herceg Novom, Višim sudom u Podgorici, te Vrhovnim sudom Crne Gore. Predmet je nekoliko puta ukidan od strane viših sudova i konačno riješen presudom Vrhovnog suda Rev.br. 710/11 od 28.06.2011.godine. Podnosilac predstavke smatra da su dugim trajanjem ovih postupaka povrijeđena njegova prava iz člana 6 Konvencije, koji garantuje pravo na suđenje u razumnom roku, a da je meritumom odluke Vrhovnog suda Crne Gore povrijeđeno njegovo pravo na mirno uživanje imovine iz člana 1 protokola 1 Konvencije.

3. Mitropolija crnogorsko-primorska i drugi protiv Crne Gore (predstavka 26023/05)

Povod za podnošenje predstavke je zahtjev Mitropolije crnogorsko-primorske i drugih organizacionih jedinica Srpske pravoslavne crkve za restituciju imovine. Zahtjev je podnešen Vladi Republike Crne Gore dana 23.03.2004.godine, za vrijeme važenja ranijeg Zakona o

pravednoj restituciji. Zbog „ćutanja administracije” podnosioci predstavke su pokrenuli upravni spor pred Vrhovnim sudom Crne Gore, odnosno kasnije Upravnim sudom Crne Gore. Podnosioci predstavke smatraju da im je povrijeđeno pravo na mirno uživanje imovine iz člana 1 protokola 1 Konvencije, u vezi člana 14 Konvencije, koji zabranjuje diskriminaciju u sprovođenju konvencijskih prava, te pravo na pravično suđenje u razumnom roku iz člana 6 stav 1 Konvencije, te pravo na djelotvorno pravno sredstvo, garantovano članom 13 Konvencije. Na zahtjev suda Kancelarija je dostavila presudu Vrhovnog suda 2013.godine i od tada nema povratnih informacija od strane Suda.

4. Đuković protiv Crne Gore (predstavka 38419/08)

Povod za podnošenje predstavke su parnični i vanparnični postupci koji su vođeni, a neki se još vode, pred Osnovnim sudom u Baru. Podnosilac predstavke smatra da mu je povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku iz člana 6 i pravo na djelotvorni pravni lijek iz člana 13 Evropske konvencije zbog dužine trajanja postupka i nedostatka djelotvornih pravnih sredstava.

5. Antović i Mirković protiv Crne Gore (predstavka 70838/13)

Povod za podnošenje predstavke je parnični postupak koji se vodio pred Osnovnim sudom u Podgorici po tužbi podnosioca predstavke inače profesora univerziteta Crne Gore, jer smatraju da im je povrijeđeno pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života iz člana 8 Konvencije. Uprava fakulteta na kome su zaposleni nezakonito je postavila i koristila video nadzor u amfiteatrima u kojima su održavana predavanja.

6. Ivanović i Daily Press doo protiv Crne Gore (predstavka 24387/10)

Povod za podnošenje predstavke je parnični postupak koji je vođen pred Osnovnim sudom u Podgorici protiv podnosioca predstavke, radi naknade štete tužiocu (u tom periodu predsjedniku Vlade) zbog članaka koje su isti objavili u svojim dnevnim novinama. Podnosioci predstavke smatraju da im je presudama Osnovnog i Višeg suda u Podgorici kojima je određeno

da plate naknadu nematerijalne štete povrijeđena sloboda izražavanja garantovana članom 10 Konvencije.

7. Kolosov protiv Crne Gore (predstavka 13039/11)

U konkretnom predmetu povod za podnošenje predstavke je postupak koji se vodio pred Osnovnim sudom u Kotoru i Višim sudom u Podgorici. Podnosilac predstavke se žalio na povredu člana 6 stav 1 i člana 1 Protokola 1, odnosno na povredu prava na pristup sudu, povredu prava na pravično suđenje i povredu prava na nesmetano uživanje svoje imovine.

8. Tripčevići i dr. protiv Crne Gore (predstavka 80104/13)

Povod za podnošenje predstavke je postupak koji se vodio pred Osnovnim sudom u Kotoru i Višim sudom u Podgorici. Podnosilac predstavke se žalio na povredu člana 6 Konvencije zbog nemogućnosti pristupa sudu, smatrajući odluku Višeg suda u Podgorici proizvoljnom. Takođe se žalio na povredu člana 1 Protokola 1 zbog proizvoljnog miješanja u njihova imovinska prava.

9. Alković protiv Crne Gore (predstavka 66895/10)

Povod za podnošenje predstavke je navodna povreda člana 8 Konvencije (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života), člana 9 (sloboda misli, savjesti i vjeroispovijesti), člana 13 (pravo na djelotvorni pravni lijek) i povredu člana 14 Konvencije (zabrana diskriminacije), odnosno na propust vlasti da efikasno istraže niz etičkih i religiozno motivisanih napada protiv podnosioca predstavke, koja su počinila određena fizička lica između 26. maja i 22. septembra 2009.godine. Nekoliko je krivičnih postupaka obuhvaćeno predstavkom.

10. Mirković Stanka protiv Crne Gore (predstavka 33781/15)

11. Marjanović protiv Crne Gore (predstavka 33785/15)

12. Mirković Igor protiv Crne Gore (predstavka 34369/15)

13. Mirković Oliver protiv Crne Gore (predstavka 34371/15)

U konkretnim predstavkama podnosioci predstavki su se žalili na povredu člana 6 i 13 Konvencije, zbog dužine trajanja upravnog postupka i nedostatka efektivnog pravnog sredstva u smislu ubrzanja postupka pred organima uprave i Upravnim sudom Crne Gore. Predmet predstavke je postupak eksproprijacije započeta 2004.godine. Ukupno su u predmetu donijete 21 odluke na raznim nivoima uključujući i 2 presude Vrhovnog suda Crne Gore po vanrednim pravnim lijekovima. Predmet je 9 puta vraćan na ponovno odlučivanje, a isti je i dalje u radu pred prvostepenom komisijom Ministarstva finansija.

14. Čalović protiv Crne Gore (predstavka 18667/11)

Povod za podnošenje predstavke je zaključenje ugovora između Uprave policije i mobilnog operatera M-tel za kojeg je podnosilac predstavke smatrao da predstavlja povredu člana 8 Konvencije (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života). Podnositeljka predstavke i njena NVO su imale zaključen ugovor o korišćenju telefonskog broja i po njihovim tvrdnjama Uprava policije je imala mogućnost da direktno pristupi podacima korisnika, kod mobilnog operatera M-tel, bez ograničenja.

15. Minić protiv Crne Gore (predstavka 23644/12)

U konkretnom predmetu podnosilac predstavke se žalio na povredu člana 1 Protokola 1 (zaštita imovine), žaleći se na oduzimanje imovine od strane Opštine Kolašin bez dosuđivanja adekvatne naknade. Odluka Vrhovnog suda po reviziji je bila meritorna.

16. Brajović i dr. protiv Crne Gore (predstavka 52529/12)

Podnosioci predstavke su lica koja su kao oštećena strana učestvovali u krivičnom postupku protiv optuženog Pejović Miodraga zbog kriv. djela teško djelo protiv bezbjednosti javnog saobraćaja. Nakon završenog krivičnog postupka žalili su se na povredu člana 6 stav 1 Konvencije, na uskraćivanje prava pristupa sudu, uzimajući u obzir da Apelacioni sud Crne Gore nije odlučio po njihovoj žalbi na troškove postupka i da su parnični sudovi odbili da ispituju njihovu građansku tužbu u tom pogledu.

17. Vujisić protiv Crne Gore (predstavka 21712/16)

Podnosilac predstavke se žalio na povredu člana 6 Konvencije zbog proizvoljnog odlučivanja Vrhovnog suda Crne Gore i povredu člana 1 Protokola 1 zbog navodne povrede njegovog prava imovine, koja je time izazvana.

18. KIPS doo i dr. protiv Crne Gore (predstavka 28766/06)

Podnosioci predstavke su privredno društvo-kompanija KIPS i njegov osnivač crnogorski državljanin Risto Drekalović. Povod za podnošenje predstavke je nekoliko upravnih postupaka koji su se vodili i još se vode pred nadležnim organima lokalne samouprave Opštine Podgorica i nadležnim ministarstvom. Pozvali su se na povredu različitih članova Konvencije, čl.6, čl.13 i čl.1 Protokola 1 žaleći se na mješanje u njihova imovinska prava, naročito njihovo navodno legitimno očekivanje da dobiju građevinsku dozvolu za izgradnju shopping centra, dužinu trajanja upravnih i izvršnog postupka, nepoštovanje sudskih presuda od strane lokalne samouprave i nepostojanje efikasnog domaćeg pravnog lijeka u tom smislu da se predmet okonča u razumnom roku. Predmet je započet nizom postupaka 2005.godine i još uvijek je u toku nakon što je više puta bio ukinut od strane Upravnog suda Crne Gore.

***B. WECL (well-established case-law) predmeti i
Sudska poravnanja (friendly settlements)***

Kancelarija zastupnika Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava ima u radu 61 WECL (*well-established case-law*) predmet. Ovu oznaku predmeta odredio je Evropski sud za ljudska prava i oni predstavljaju repetetativne predmete. Kada je u pitanju ova kategorija predmeta, ista je prvi put prosljeđena Kancelariji zastupnika u 2015.godini. U njima su se podnosioci predstavki žalili na povredu niza članova Konvencije, od kojih je Evropski sud za ljudska prava prihvatio i izdvojio povredu člana 6 stav 1 (pravo na suđenje u razumnom roku) i člana 13 (pravo na djelotvorni pravni lijek) Konvencije, te je odlučio da razmatra pritužbe samo u odnosu na navedene članove Konvencije odbacujući ostale pritužbe podnosioca kao

neosnovane. WECL predmeti predstavljaju predmete u kojima se Sud u Strazburu poziva na svoju već čvrsto ustanovljenu praksu u odnosu na određenu povredu člana Konvencije, u konkretnom slučaju člana 6 stav 1 i člana 13 Konvencije. Sud u ovim predmetima strankama nudi prijateljsko poravnanje jer malo je vjerovatno da će doći do drugačijeg tumačenja Suda u odnosu na već zauzetu sudsku praksu, o čemu pismom i komunicira kako Vladu tako i podnosioca predstavke. Ukoliko Vlada tužene države ne prihvati ponuđeno prijateljsko poravnanje ima mogućnost da dostavi izjašnjenje u ostavljenom roku. U ovim predmetima države se najčešće odlučuju za prijateljsko poravnanje, obzirom da je to bolje po državu sa aspekta ekonomske isplativosti (troškovi po državu su manji) i po osnovu izvršenja odluka Suda. Kada su u pitanju odluke Suda donijete po osnovu prijateljskih poravnanja, Vlada nema obavezu izrade i dostavljanja Akcionih planova i izvještaja u kojima bi se eventualno obavezala za preduzimanje određenih kako opštih tako i individualnih mjera. Ovi predmeti se nakon potpisivanja i donošenja odluke o poravnanju brišu sa liste predmeta Suda.

Kada je u pitanju jedan broj WECL predmeta, zastupnik je ocijenio nakon uvida i razmatranja spisa, da Evropski sud za ljudska prava u skladu sa dobro ustanovljenom praksom jedino može utvrditi povrede konvencijskih prava, koje su isticane u predstavkama, prije svega nerazumno dugo trajanje postupka pred crnogorskim sudovima i nepostojanje djelotvornog pravnog lijeka u određenom vremenskom razdoblju za ubrzanje postupka. Zbog prethodno navedenog zastupnik je zatražio saglasnost Vlade, u skladu sa članom 11 Uredbe o zastupniku Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava, o pristupanju zaključenju sudskog poravnanja (*friendly settlement*) sa podnosiocima predstavki.

Izlazak u susret problemu i zaključenje prijateljskih poravnanja se generalno očekuje od vlada država članica Savjeta Evrope u smislu izvršenja međunarodnopravne obaveze iz tačke 7 Akcionog plana Konferencije na visokom nivou iz Interlakena, kao i tačke E1 i 2 Akcionog plana Konferencije na visokom nivou iz Izmira, što, izvjesno pozitivno doprinosi međunarodnoj reputaciji države sa aspekta poštovanja ljudskih prava i sloboda. Takođe, kada je u pitanju ovaj aspekt postizanja prijateljskog poravnanja sve države ugovornice ga poštuju osim u slučaju ako postoji neki od prethodnih uslova neprihvatljivosti u kom smislu državni zastupnici dostavljaju svoja izjašnjenja.

Kada su u pitanju WECL predmeti (uglavnom se radi o predstavkama podnijetim prije nekoliko godina) za koje je zatražena saglasnost za zaključenje prijateljskog poravnanja treba

istaći da je u pitanju grupa predmeta u kojima su podnosioci smatrali da su postupci pred domaćim sudovima neopravdano dugo trajali u kom smislu su zatražili zaštitu prava na suđenje u razumnom roku, predviđenu članom 6 Konvencije, podnoseći u tom smislu tužbene zahtjeve nadležnim sudovima. Izjašnjavajući se o pravnom pitanju dopuštenosti ovakvih tužbi Vrhovni sud Republike Crne Gore je zauzeo pravni stav koji je obavezujući za sve niže sudove Su VI br. 38/2006 od 03.07.2006.godine, u kome je utvrdio da nacionalni pravni sistem ne poznaje pravni lijek zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku, pa sudovi u Republici Crnoj Gori nijesu ovlašćeni da odlučuju o zahtjevu za naknadu nematerijalne štete zbog povrede ovoga prava, već se tužioci u ovim predmetima mogu neposredno obratiti predstavkom Evropskom sudu za ljudska prava. Slijedeći pravni stav Vrhovnog suda svi nadležni sudovi su, postupajući po tužbama podnosilaca predstavki, tužbe odbacivali kao nedopuštene. Drugu grupu predmeta predstavljaju predmeti gdje su od strane nacionalnih sudova donijete pravosnažne presude koje su ostale neizvršene dugi niz godina.

Kancelarija zastupnika je u 36 WECL-predmeta uočila određene propuste u odnosu na uslove prihvatljivosti predstavke i odlučila da piše po tom osnovu izjašnjenje, dok je od Vlade zatražila saglasnost za zaključenje sudskog poravnanja u 31 predmet, od kojih je u u tekućoj godini u 16 predmeta zaključeno i izvršeno poravnanje, dok će u preostalih 15 predmeta poravnanje biti izvršeno tokom 2017. godine. U predmetima u kojima je tražena saglasnost za sudsko poravnanje nije pronađen ni jedan propust na koji bi zastupnik mogao ukazati, a da ga Sud nije prethodno ispitao.

Radi objašnjenja i jasnoće same problematike ovih predmeta u nastavku slijede svi WECL predmeti pojedinačno.

- a) *Predmet Šćepanović i 22 dr. predstavke* je prvi WECL (*well-established case-law*) predmet koji je komuniciran Crnoj Gori, a koji obuhvata ukupno 23 predstavke u kojima su se podnosioci predstavki žalili na povrede člana 6 (pravo na pravično suđenje-nerazumnu dužinu trajanja postupka pred nacionalnim sudovima).

19. *Šćepanović protiv Crne Gore (predstavka br. 34817/07)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 stav 1 Konvencije koja se odnosila na dužinu trajanja građanskog postupka. Naime, iako je postupak započet 31.01.1994. godine, u konkretnom slučaju, u odnosu na Crnu Goru, postupak teče, *ratione temporis*, od dana ratifikacije Evropske konvencije, odnosno od 03.03.2004.godine. Postupak se vodio radi utvrđivanja prava svojine i okončan je 31.01.2013.godine donošenjem presude Vrhovnog suda Crne Gore Rev.br. 9/13 od 31.01.2013.godine. Iz navedenog proizilazi da je isti trajao 8 godina i 11 mjeseci.

20. *Svorcan protiv Crne Gore (predstavka br. 1253/08)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 stav 1 Konvencije koja se odnosila na dužinu trajanja građanskog postupka koji je trajao 13 godine i 11 mjeseci, od kojih se samo pred Vrhovnim sudom Crne Gore postupak vodio 3 godine i 8 mjeseci. Kao i u prethodnoj predstavi dužina trajanja navedenog postupka računa se od 03.03.2004. godine, *ratione temporis*, od dana ratifikacije Evropske konvencije, iako je postupak započet 30.12.1997.godine. Postupak se vodio radi utvrđivanja prava svojine i isti je okončan donošenjem presude Vrhovnog suda Crne Gore Rev.br. 25/06 od 14.02.2008.godine.

21. *Tomašević protiv Crne Gore (predstavka br. 7096/08)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 stav 1 Konvencije koja se odnosila na dužinu trajanja građanskog postupka koji je još uvijek u toku pred Osnovnim sudom u Herceg Novom. Postupak je započet 09.08.2004.godine, a vodi se radi utvrđenja suvlasništva na stanu u Herceg Novom.

22. *Arčon i dr. protiv Crne Gore (predstavka br. 15495/10)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 stav 1 Konvencije koja se odnosila na dužinu trajanja građanskog postupka koji je trajao 5 godina i 7 mjeseci. U odnosu na Crnu Goru, dužina trajanja postupka se računa od 03.03.2004.godine, *ratione temporis*, od dana ratifikacije Evropske konvencije, iako je sam postupak započet 04.11.2003.godine. Postupak se vodio radi naknade štete zbog nepoštovanja Kolektivnog ugovora – ugovora o radu, a okončan je presudom Višeg suda u Podgorici Gž.br. 1171/09-03 od 25.09.2009. godine.

23. *Nedić protiv Crne Gore (predstavka br. 15612/10)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 stav 1 Konvencije koja se odnosi na dužinu trajanja upravnog postupka koji još uvijek traje (preko 10 godina). Postupak je započet 28.12.2005.godine i vodi se radi ostvarivanja prava na odštetu za oduzetu imovinu.

24. *Vučinić protiv Crne Gore (predstavka br. 44533/10)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije koja se odnosi na dužinu trajanja građanskog postupka koji je trajao 6 godina i 1 mjesec, od čega 3 godine i 5 mjeseci pred Višim sudom u Podgorici kao drugostepenim sudom. Trajanje postupka se u odnosu na Crnu Goru računa od 03.03.2004.godine, *ratione temporis*, tj. od dana ratifikacije Evropske konvencije iako je sam postupak započet 29.12.1998.godine. Predmet postupka je bio naknada štete zbog nemogućnosti obavljanja djelatnosti i ostvarivanja dobiti. Postupak je okončan 01.04.2010.godine.

25. *Montemlin Šajo d.o.o. protiv Crne Gore (predstavka br. 61976/10)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije koja se odnosi na dužinu trajanja građanskog postupka koji je trajao 5 godina i 3 mjeseca. Postupak je započet 29.12.2004.godine a vodio se zbog navodne nezakonite privatizacije hotela „Otrant“ u Ulcinju. Postupak je okončan 26.03.2010.godine rješenjem Apelacionog suda Crne Gore Pž.br.679/09.

26. *Vujović protiv Crne Gore (predstavka br. 75139/10)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije koja se odnosi na dužinu trajanja krivičnog postupka koji se vodio zbog saobraćajne nezgode koja se dogodila 17.11.1999.godine. Sud je ustanovio da je postupak trajao 6 godina i 8 mjeseci, odnosno u konkretnom slučaju period trajanja postupka se računa od 03.03.2004. godine, *ratione temporis*, od dana kada je ratifikovana Evropska konvencija u odnosu na Crnu Goru.

27. *Merkur System ad protiv Crne Gore (predstavka br. 5862/11)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 i 13 Konvencije koja se odnosi na dužinu trajanja građanskog postupka koji je trajao 7 godina i 11 mjeseci. Naime, iako je

postupak započet 05.01.2004.godine, u konkretnom slučaju, u odnosu na Crnu Goru, postupak teče, *ratione temporis*, od dana ratifikacije Evropske konvencije, odnosno od 03.03.2004 godine. Postupak se vodio radi izvršenja ugovora. Predmet je okončan presudom Vrhovnog suda Crne Gore Už.br.1/12 od 08.02.2012.godine.

28. *Kuljić protiv Crne Gore (predstavka br. 24431/11)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije koja se odnosi na dužinu trajanja građanskog postupka, koji je trajao 6 godina i 6 mjeseci, te kršenje Konvencije o pravima djeteta. Postupak je započet 29.09.2006.godine a vodio se zbog presude Osnovnog suda u Kotoru o razvodu braka, po osnovu koje su djeca povjerena majci. Postupak je okončan presudom Vrhovnog suda Crne Gore Rev.br.356/13 od 11.04.2013.godine.

29. *Despotović protiv Crne Gore (predstavka br. 36225/11)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na dužinu trajanja građanskog postupka, koji je trajao 6 godina i 4 mjeseca. Naime, iako je postupak započet 19.06.1998.godine, u konkretnom slučaju, u odnosu na Crnu Goru, postupak teče, *ratione temporis*, od dana ratifikacije Evropske konvencije, odnosno od 03.03.2004.godine. Predmet se vodio zbog navoda podnosioca predstavke da je dana 26.06.1995.godine pretrpio policijsku torturu. Postupak je okončan presudom Vrhovnog suda Crne Gore Rev.br. 945/10 od 01.07.2010. godine

30. *Novaković i dr. protiv Crne Gore (predstavka br. 44143/11)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 - dužina građanskog postupka koji je trajao 6 godina i 11 mjeseci, te člana 1 Protokola 1 uz Konvenciju. Iako je postupak započet 03.04.2001.godine, u konkretnom slučaju, u odnosu na Crnu Goru, postupak teče, *ratione temporis*, od dana ratifikacije Evropske konvencije, odnosno od 03.03.2004 godine. Postupak se vodio radi utvrđivanja prava svojine. Postupak je okončan presudom Vrhovnog suda CG Rev.br.294/10 od 19.01.2011.godine.

31. *Raspopović protiv Crne Gore (predstavka br. 58942/11)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na dužinu trajanja građanskog postupka, koji je trajao 7 godina i 3 mjeseca. Naime, iako je postupak započet 19.09.2003.godine, u konkretnom slučaju, u odnosu na Crnu Goru, postupak teče, *ratione temporis*, od dana ratifikacije Evropske konvencije, odnosno od 03.03.2004.godine. Predmet spora je bio utvrđivanje ništavosti ugovora o poklonu. Postupak je okončan presudom Vrhovnog suda CG Rev.br.569/11 od 09.06.2011.godine

32. *Darmanović i dr. protiv Crne Gore (predstavka br. 13822/12)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na dužinu trajanja građanskog postupka, koji je trajao 7 godina i 10 mjeseci. Iako je postupak započet 26.06.1995.godine, u konkretnom slučaju, u odnosu na Crnu Goru, postupak teče, *ratione temporis*, od dana ratifikacije Evropske konvencije, odnosno od 03.03.2004.godine; a vodio se jer su podnosioci predstavke smatrali da su domaći sudovi u svojim presudama netačno i nepotpuno utvrdili stvarno i činjenično stanje i pogrešno i na štetu istih tumačili pravnu instituciju svojine na stambenom porodičnom objektu. Postupak je okončan presudom Vrhovnog suda CG Rev.br.974/11 od 29.12.2011.godine.

33. *Milović protiv Crne Gore (predstavka br. 34720/12)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda članova 6 i 13 Konvencije, koja se odnosi na dužinu krivičnog postupka koji je trajao 9 godina i 10 mjeseci. Postupak je započet 16.12.2004.godine, a vodio se zbog krivičnog djela klevete.

34. *Šuković i dr. protiv Crne Gore (predstavka br. 60957/12)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na dužinu trajanja građanskog postupka koji je trajao 10 godina i 8 mjeseci. Iako je postupak započet 13.11.1998.godine, u konkretnom slučaju, u odnosu na Crnu Goru, postupak teče, *ratione temporis*, od dana ratifikacije Evropske konvencije, odnosno od 03.03.2004 godine. U ovom predmetu Vlada je prihvatila ponuđeno prijateljsko poravnanje dana 15.12.2016.godine, a postupak izvršenja je još uvijek u toku.

35. *Bulatović i dr. protiv Crne Gore (predstavka br. 14361/13)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na dužinu trajanja građanskog postupka koji je trajao 8 godina i 2 mjeseca. Iako je postupak započet 28.01.1989.godine, u konkretnom slučaju, u odnosu na Crnu Goru, postupak teče, *ratione temporis*, od dana ratifikacije Evropske konvencije, odnosno od 03.03.2004.godine. Postupak se vodio radi utvrđenja ništavosti ugovora o poklonu, i isti je okončan presudom Vrhovnog suda Crne Gore Rev.br. 366/12 od 09.05.2012.godine.

36. *Piletić protiv Crne Gore (predstavka br. 53044/13)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na dužinu trajanja građanskog postupka koji je trajao 7 godina i 7 mjeseci. Iako je postupak započet 20.03.2000.godine, u konkretnom slučaju, u odnosu na Crnu Goru, postupak teče, *ratione temporis*, od dana ratifikacije Evropske konvencije, odnosno od 03.03.2004.godine. Postupak je vođen radi utvrđenja i predaje nepokretnosti, a isti je okončan presudom Vrhovnog suda Crne Gore Rev.U.br. 3/11 od 18.10.2011.godine.

37. *Vujović i dr. protiv Crne Gore (predstavka br. 70851/13)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na dužinu trajanja građanskog postupka koji je trajao 9 godina i 2 mjeseca. Iako je postupak započet 1998.godine, u konkretnom slučaju, u odnosu na Crnu Goru, postupak teče, *ratione temporis*, od dana ratifikacije Evropske konvencije, odnosno od 03.03.2004.godine. Postupak se vodio zbog naknade za prekovremeni rad, rad u dane državnih i vjerskih praznika, rad noću, naknade za neiskorišćeni godišnji odmor i terenske dodatke. Isti je okončan 09.05.2013.godine presudom Vrhovnog suda Crne Gore Rev.br. 435/13.

38. *Gardašević protiv Crne Gore (predstavka br. 71006/13)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na dužinu trajanja građanskog postupka koji je trajao 8 godina i 8 mjeseci. Iako je postupak započet 27.03.1998.godine, u konkretnom slučaju, u odnosu na Crnu Goru, postupak teče, *ratione temporis*, od dana ratifikacije Evropske konvencije, odnosno od 03.03.2004.godine. Postupak se

vodio radi naknade štete i isti je okončan presudom Vrhovnog suda Crne Gore Rev.IP br. 79/12 od 23.10.2012.godine.

39. *Jovašević protiv Crne Gore (predstavka br. 41809/14)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 i člana 1 stava 1 protokola 11 Konvencije, koja se odnosi na dužinu trajanja upravnog postupka koji je do trenutka podnošenja predstavke trajao 9 godina i 3 mjeseca. Žalili su se na rješenje Komisije za žalbe za povraćaj i obeštećenje. Postupak je još uvijek u toku pred upravnim organima.

40. *Bujković protiv Crne Gore (predstavka br. 53223/14)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na dužinu trajanja građanskog postupka koji je trajao 6 godina i 8 mjeseci. Iako je postupak započeo 22.05.2003.godine, u konkretnom slučaju, u odnosu na Crnu Goru, postupak teče, *ratione temporis*, od dana ratifikacije Evropske konvencije, odnosno od 03.03.2004.godine. Predmet spora je bio ispunjenje ugovora o predaji urbanističke parcele i naknada štete. Postupak je okončan presudom Vrhovnog suda Crne Gore Rev.br. 1198/10 od 21.10.2010.godine.

b) *Sinex d.o.o. protiv Crne Gore i 2 dr. predstavke* je predmet koji obuhvata 3 predstavke i spadaju u WECL (well-established case-law) grupu predmeta. Podnosioci predstavki su se žalili na povredu člana 6 stav 1 Evropske konvencije.

41. *Sinex d.o.o. protiv Crne Gore (predstavka br. 44354/08)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6, 13 i člana 1 protokola 1 Konvencije, koja se odnosi na dužinu trajanja upravnog postupka koji je počeo još 2004.godine i još je u toku pred Upravom za nekretnine Berane, a predmet spora je ugovor o fiducijarnom prenosu prava svojine.

42. *Glušica i Đurović protiv Crne Gore (predstavka br. 34882/12)*

Povod za podnošenje predstavke jeste povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosila na dužinu trajanja građanskog postupka koji je trajao 13 godina. Iako je postupak započeo 06.06.2002.godine, u konkretnom slučaju, u odnosu na Crnu Goru, postupak teče, *ratione*

temporis, od dana ratifikacije Evropske konvencije, odnosno od 03.03.2004.godine. Predmet spora je isplata i naknada štete za eksproprijisanu nepokretnost, i isti je okončan presudom Vrhovnog suda Crne Gore Rev.br. 1049/11 od 22.12.2011.godine.

43. *Crkva Svetog Đorđa protiv Crne Gore (predstavka br. 15346/15)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6, člana 10 u vezi sa članom 4, člana 13 i člana 1 protokola 1 Konvencije, koja se odnosi na dužinu trajanja građanskog postupka koji je trajao od 1992. do 2007.godine. Iako je postupak započet 01.04.1992.godine, u konkretnom slučaju, u odnosu na Crnu Goru, postupak teče, *ratione temporis*, od dana ratifikacije Evropske konvencije, odnosno od 03.03.2004.godine. Predmet spora je utvrđivanje prava svojine na nepokretnostima, međutim sud je Kancelariji komunicirao predmet samo u odnosu na dužinu trajanja postupka pred nacionalnim sudovima. Predmet je okončan presudom Vrhovnog suda Crne Gore Rev.br.167/2004 od 14.03.2007.godine.

c) *Krstić i 11 dr. protiv Crne Gore* je *WECL (well-established case-law)* predmet koji obuhvata ukupno 12 predstavki. Podnosioci predstavki su se žalili na povrede prava iz člana 6 stav 1 (nemogućnost izvršenja domaćih presuda i dužina trajanja izvršnih postupaka) i člana 13 Konvencije.

44. *Krstić protiv Crne Gore (predstavka br. 43499/07)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na dužinu trajanja izvršnog postupka, i člana 13, te člana 1 protokola 1 Konvencije. Izvršni postupak je trajao 3 godine i 9 mjeseci. U odnosu na Crnu Goru trajanje postupka se računa od 03.03.2004.godine, odnosno od datuma ratifikacije Evropske konvencije, a sam postupak je započet 21.10.2000.godine. U navedenom predmetu zaključeno je prijateljsko poravnanje dana 17. novembra 2016.godine. Postupak izvršenja je još uvijek u toku.

45. *Vitorović protiv Crne Gore (predstavka br. 50782/08)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na neizvršavanje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke i povreda člana 13 Konvencije. Period neizvršenja presude teče od 20.04.2004.godine i do momenta podnošenja

predstavke trajao je 11 godina i 7 mjeseci. Postupak izvršenja još uvijek nije okončan. Potpisana je jednostrana deklaracija dana 15. decembra 2016.godine, dok je postupak izvršenja po istoj u toku.

46. Novaković protiv Crne Gore (predstavka br. 65695/09)

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na neizvršavanje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke, i povreda člana 13, te člana 1 Protokola 1 Konvencije. Period neizvršenja presude teče od 01.12.2009.godine i do momenta podnošenja predstavke trajao je 5 godina i 11 mjeseci i još uvijek je u toku. Zaključeno je prijateljsko poravnanje dana 17. novembra 2016.godine. Postupak izvršenja je još uvijek u toku.

47. Bašanović protiv Crne Gore (predstavka br. 9781/10)

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na neizvršavanje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke i povrede člana 13 Konvencije. Period neizvršenja presude teče od 07.12.2011.godine i do momenta podnošenja predstavke trajao je 3 godine i 11 mjeseci i još uvijek je u toku. Potpisana je jednostrana deklaracija dana 15. decembra 2016.godine, dok je postupak izvršenja po istoj u toku.

48. Savićević protiv Crne Gore (predstavka br. 33657/10)

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na neizvršavanje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke i povrede člana 13, te člana 1 Protokola 1 Konvencije. Period neizvršavanja presude teče od 28.04.2009.godine i do momenta podnošenja predstavke trajao je 6 godina i 7 mjeseci i još uvijek je u toku. Potpisana je jednostrana deklaracija dana 15. decembra 2016.godine, dok je postupak izvršenja po istoj u toku.

49. Vlahović protiv Crne Gore (predstavka br. 62444/10)

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na neizvršavanje pravosnažnih presuda donijetih u korist podnosioca predstavke, i povreda članova 13 i 14 Konvencije. Period neizvršenja presuda teče od 12.04.2011.godine, odnosno,

29.03.2010.godine i do momenta podnošenja predstavke trajali su 4 godine i 7 mjeseci, odnosno, 5 godina i 8 mjeseci. Postupak izvršenja presuda je još uvijek u toku. Potpisana je jednostrana deklaracija dana 15. decembra 2016.godine, dok je postupak izvršenja po istoj u toku.

50. Bulatović protiv Crne Gore (predstavka br. 32557/11)

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na neizvršavanje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke. Period neizvršenja parničnr presude koja je predmet pritužbe u predstavci je 3 godine a u pitanju je izvršenje koje je bilo u nadležnosti MUP-a (sastavljanje nove konačne liste za raspodjelu stanova). Postupak zaključivanja prijateljskog poravnanja još uvijek je u toku.

51. Kadić protiv Crne Gore (predstavka br. 56175/13)

Povod za podnošenje predstavke jeste povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosila na neizvršavanje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke i povrede člana 13 Konvencije. Period neizvršenja presude teče od 18.02.2008.godine i do momenta podnošenja predstavke trajao je 7 godina i 9 mjeseci. Zaključeno je prijateljsko poravnanje dana 17. novembra 2016.godine, dok je postupak izvršenja po istom još uvijek u toku.

52. Šikmanović protiv Crne Gore (predstavka br. 57715/13)

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na neizvršavanje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke. Period neizvršavanja presude teče od 19.12.2008.godine i trajao je do 18.12.2009.godine. U međuvremenu je podnosilac predstavke preminuo i Sud čeka izjavu nasljednika o nastavljanju postupka.

d) Centroprom Holding a.d. Beograd i 18 drugih predstavki protiv Crne Gore je WECL (well-established case-law) predmet koji obuhvata ukupno 19 predstavki. Podnosioci predstavki su se žalili na povrede prava iz člana 6 Konvencije.

53. *Centroprom Holding a.d. Beograd protiv Crne Gore (predstavka br. 30796/10)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na neizvršavanje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke, te članova 13 i 1 Protokola 1 Konvencije. Period neizvršenja presude teče od 23.04.2003.godine i trajao je 11 godina i 11 mjeseci, tj. do 02.04.2015.godine, kog datuma je Vrhovni sud Crne Gore donio presudu UŽ. Rev.br. 3/14.

54. *Kljajević i dr. protiv Crne Gore (predstavka br. 32645/11)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na neizvršavanje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke. Period neizvršenja presude teče od 1998.godine i okončan je presudom Vrhovnog suda Crne Gore Rev.br. 406/10 od 19.10.2010.godine.

55. *Jasavić protiv Crne Gore (predstavka br. 32655/11)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na neizvršavanje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke. Period neizvršenja presude teče od 22.10.2004.godine i trajao je do 22.10.2010.godine, kada je Viši sud u Podgorici donio presudu GŽ.br.3624/10-04.

56. *Lekić i dr. protiv Crne Gore (predstavka br. 37726/11)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na neizvršavanje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke. Period neizvršenja presude teče od 25.07.2000.godine i okončan je presudom Vrhovnog suda Crne Gore Rev. br. 647/10 od 19.10.2010.godine.

57. *Kićović protiv Crne Gore (predstavka br. 44295/11)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na neizvršavanje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke. Period neizvršenja presude teče od 16.12.2004.godine, trajao je 5 godina i okončan je presudom Vrhovnog suda Crne Gore Uvp. br. 263/09 od 21.12.2009.godine.

58. Pavlović protiv Crne Gore (predstavka br. 58861/11)

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na neizvršavanje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke. Period neizvršenja presude teče od 1997.godine i okončan je presudom Vrhovnog suda Crne Gore Rev. br. 710/11 od 28.06.2011.godine.

59. Petrović protiv Crne Gore (predstavka br. 59049/11)

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na neizvršavanje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke. Period neizvršenja presude teče od 01.12.2004.godine, trajao je 6 godina i 6 mjeseci, a okončan je presudom Vrhovnog suda Crne Gore Kž. I. br. 27/11 od 24.05.2011.godine.

60. Puhalo protiv Crne Gore (predstavka br. 24818/12)

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na neizvršavanje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke. Period neizvršenja presude teče od 24.02.2004.godine i trajao je 6 godina i 7 mjeseci, a okončan je presudom Višeg suda u Podgorici Gž.br. 3803/10-04 od 23.09.2010.godine.

61. Bogojević protiv Crne Gore (predstavka br. 1409/13)

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na neizvršavanje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke, te člana 14 Konvencije. Period neizvršenja presude teče od 09.09.1998.godine i okončan je presudom Vrhovnog suda Crne Gore Rev. Ip. 83/11 od 07.12.2011.godine.

62. Marković protiv Crne Gore (predstavka br. 6978/13)

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na neizvršavanje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke, te članova 13 i 1 Protokola 1 Konvencije. Period neizvršenja presude teče od 30.04.2004.godine i trajao je 7 godina i 7 mjeseci, a okončan je 09.12.2011.godine rješenjem Višeg suda u Podgorici Gž.br. 5174/11-04.

63. *Gaj Rašović d.o.o. protiv Crne Gore (predstavka br. 45638/13)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na neizvršavanje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke, te članova 14 i 1 Protokola 12 Konvencije. Period neizvršenja presude teče od 28.05.2001.godine i okončan je 19.09.2012.godine presudom Vrhovnog suda Crne Gore Rev. br. 575/12. Donešena je jednostrana deklaracija dana 15.12.2016.godine i postupak izvršenja po istoj je u toku.

64. *Salaj i dr. protiv Crne Gore (predstavka br. 62897/13)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na neizvršavanje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke, te članova 13 i 1 Protokola 1 Konvencije. Period neizvršenja presude teče od 01.02.1986.godine i okončan je 02.04.2013.godine presudom Vrhovnog suda Crne Gore Rev. br. 307/13. Donešena je jednostrana deklaracija dana 15.12.2016.godine i postupak izvršenja po istoj je u toku.

65. *Vidaković protiv Crne Gore (predstavka br. 21551/15)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na neizvršavanje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke, te člana 13 Konvencije. Period neizvršenja presude teče od 03.02.1992.godine i okončan je 14.09.2012.godine donošenjem presude Vrhovnog suda Crne Gore Uvp.br. 140/12.

e) *Glavatović i 2 dr. predstavke protiv Crne Gore je WECL (well-established case-law) predmet koji obuhvata ukupno 3 predstavke. Podnosioci predstavki su se žalili na povrede prava iz člana 6 Konvencije.*

66. *Glavatović protiv Crne Gore (predstavka br. 26461/07)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na suđenje u razumnom roku i izvršenje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke i člana 13 Konvencije. Period neizvršenja presude teče od 16.04.1993.godine i još uvijek je u toku. Zaključeno je prijateljsko poravnanje dana 01. decembra 2016.godine i postupak izvršenja je još uvijek u toku.

67. *Jovović protiv Crne Gore (predstavka br. 46689/12)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na suđenje u razumnom roku i izvršenje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke. Period neizvršenja presude teče od 27.07.2009.godine i trajajo je 4 godine i 3 mjeseca, a okončan je 18.10.2013.godine rješenjem Osnovnog suda u Podgorici I.br. 4566/09.

68. *Vratnica protiv Crne Gore (predstavka br. 45470/13)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na suđenje u razumnom roku i izvršenje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke i člana 13 Konvencije. Period neizvršenja presude teče od 18.01.2010.godine i trajao je 1 godinu i 5 mjeseci, a okončan je 20.06.2011.godine odlukom Komisije za rješavanje stambenih odnosa br. 10-206. Donešena je jednostrana deklaracija dana 15. decembra 2016. godine i postupak izvršenja po istoj je u toku.

f) *Šćepović i 3 dr. predstavke protiv Crne Gore je WECL (well-established case-law) predmet koji obuhvata ukupno 4 predstavke. Podnosioci predstavki su se žalili na povredu prava iz člana 6 i 13 Konvencije, te člana 1 Protokola 1.*

69. *Šćepović protiv Crne Gore (predstavka br. 14561/08)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na suđenje u razumnom roku i izvršenje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke, i članova 13 i 1 Protokola 1 Konvencije. Predmet spora je bio tužbeni zahtjev podnosioca predstavke u vezi isplate naknade ličnog dohotka. Postignut je dogovor o pravnanju dana 01.decembra 2016.godine, kao i isplata po pravosnažnoj presudi P.br.688/97 od 19.11.1997.godine. Postupak izvršenja po postignutom poravananju je u toku.

70. *Bulatović i dr. protiv Crne Gore (predstavka br. 15577/10)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na suđenje u razumnom roku i izvršenje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke, i članova 13 i 1 Protokola 1 Konvencije. Predmet spora je bio tužbeni zahtjev podnosilaca predstavke u vezi isplate novčanih potraživanja u odnosu na preduzeće „Radoje

Dakić“. Postignut je dogovor o poravnanju dana 01. decembra 2016.godine, kao i isplata po pravosnažnoj presudi P.br. 1561/05 od 14.04.2006.godine (I.br. 1801/06 od 05.06.2006.godine i I.br.875/06 od 13.06.2008.godine), za svih pet podnosilaca predstavke. Postupak izvršenja po postignutom poravnanju je u toku.

71. Mastilović i dr. protiv Crne Gore (predstavka br. 28754/10)

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na suđenje u razumnom roku i izvršenje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke, i članova 14 i 1 Protokola 1 Konvencije. Predmet spora je bio tužbeni zahtjev podnosioca predstavke u vezi isplate novčanih potraživanja u odnosu na društveno preduzeće „Tara“ iz Cetinja, a po osnovu saobraćajne nesreće koja se dogodila 11.09.1994.godine. Podnosioci predstavke nijesu prihvatili prijateljsko poravnanje.

72. Kastratović protiv Crne Gore (predstavka br. 62483/10)

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na suđenje u razumnom roku i izvršenje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke, i članova 13 i 1 Protokola 1 Konvencije. Predmet spora je bio tužbeni zahtjev podnosioca predstavke u vezi isplate naknade štete u odnosu na preduzeće GP „Obnova“, iz Pljevalja. Postignut je dogovor o poravnanju dana 01. decembra 2016.godine, kao i isplata po pravosnažnoj presudi P.br. 1888/04 od 16.06.2006.godine. Postupak izvršenja po istom je u toku.

g) *Ćorović i 3 dr. predstavke protiv Crne Gore* je *WECL (well-established case-law)* predmet koji obuhvata ukupno 4 predstavke. Podnosioci predstavki su se žalili na povredu prava iz člana 6 Konvencije.

73. Ćorović protiv Crne Gore (predstavka br. 16901/12)

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na izvršenje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke. U odnosu na Crnu Goru period neizvršenja presude je trajao 6 godina i 6 mjeseci, a okončan je presudom Vrhovnog suda Crne Gore Kzp.br. 42/10 od 06.09.2010.godine.

74. *Bulatović protiv Crne Gore (predstavka br. 46600/12)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na izvršenje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke. U odnosu na Crnu Goru period neizvršenja presude je trajao 5 godina i 9 mjeseci, a okončan je presudom Vrhovnog suda Crne Gore Rev.br. 1513/09 od 08.12.2009.godine.

75. *Jovičević protiv Crne Gore (predstavke br. 45469/13)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na izvršenje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke. Period neizvršenja presude tekao je od 31.12.2006.godine do donošenja presude Vrhovnog suda Crne Gore Rev.br. 1026/12 od 20.12.2012. godine, odnosno 5 godina, 11 mjeseci i 21 dan.

76. *Dimitrijević protiv Crne Gore (predstavke br. 17016/16)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na izvršenje pravosnažne presude donijete u korist podnosioca predstavke. Period neizvršenja presude teče od 07.09.2005.godine, i trajao je 7 godina, odnosno do dana donošenja presude Vrhovnog suda Crne Gore Rev.br. 597/12 od 12.09.2012.godine.

h) Rakočević i 2 dr. predstavke protiv Crne Gore je WECL (well-established case-law) predmet koji obuhvata ukupno 3 predstavke. Podnosioci predstavki su se žalili na povrede prava iz člana 6 i 13 Konvencije.

77. *Rakočević protiv Crne Gore (predstavka br. 68938/12)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na dužinu trajanja postupka i člana 13 Konvencije (nedostatak efektivnog domaćeg pravnog lijeka). Postupak je započet 11.10.1999.godine, a u odnosu na Crnu Goru od ratifikacije Konvencije, odnosno od 03.03.2004.godine. Postupak je trajao 8 godina i 7 mjeseci, a isti je okončan 31.10.2012. godine kada je Osnovni sud u Kolašinu zaključio sudsko poravnanje u predmetu P. br. 210/99.

78. *Minić protiv Crne Gore (predstavka br. 31745/13)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na dužinu trajanja postupka, i člana 13 Konvencije (nedostatak efektivnog domaćeg pravnog lijeka). Iako je postupak započet 05.03.2002.godine, trajanje postupka se računa u odnosu na Crnu Goru od ratifikacije Konvencije, odnosno od 03.03.2004.godine. Postupak je trajao 12 godina i 7 mjeseci i još uvijek je u toku.

79. *Magyar protiv Crne Gore (predstavka br. 45372/13)*

Povod za podnošenje predstavki je povreda člana 6 Konvencije, koja se odnosi na dužinu trajanja postupka. Prvi postupak je započet 04.10.2004.godine i trajao je 12 godina, a drugi postupak je započet 31.12.2006.godine i trajao je 9 godina i 9 mjeseci. Oba postupka su još uvijek u toku.

*WECL predmeti u kojima je zaključeno i izvršeno prijateljsko poravnanje (predmeti skinuti sa liste Suda)

- *Šuković protiv Crne Gore (predstavka br. 63520/12)*

Povod za podnošenje predstavke je povreda člana 6 Konvencije, odnosno prava na pristup sudu i prava na djelotvoran pravni lijek, predviđenog članom 13 Konvencije. Dana 20. oktobra 2016.godine je postignuto prijateljsko poravnanje, a isplata po istom je izvršena 05. decembra 2016.godine.

- *Šćekić i dr. protiv Crne Gore (predstavka br. 24361/10)*

Povod za podnošenje predstavke je nemogućnost vlasti da izvrše pravosnažne presude donijete u korist podnositelja predstavke. Podnosioci predstavke su se žalili na povredu člana 1 protokola 1 uz Konvenciju i povredu člana 13 i 17 Konvencije. Sud je utvrdio da je postupak započet dana 19.06.2001.godine, ali se vrijeme trajanja postupka računa od 03.03.2004.godine kada je, *ratione temporis*, u odnosu na Crnu Goru ratifikovana Evropska konvencija. Postupak je do dostavljanja predstavke Kancelariji zastupnika trajao 11 godina i 8 mjeseci. Dana 23. juna 2016.godine je postignuto prijateljsko poravnanje, a isplata po istom je izvršena 22. septembra 2016.godine.

- *Cvetković protiv Crne Gore (predstavka br. 45275/13)*

Povod za podnošenje predstavke je nemogućnost domaćih vlasti da izvrše odluku donijetu u korist podnosioca predstavke. Postupak je započet 22.10.2007.godine i do trenutka dostavljanja predstavke Kancelariji zastupnika postupak je trajao 8 godina i jedan mjesec. Podnosilac predstavke se žalio na povredu člana 6 Evropske konvencije. Dana 23. juna 2016.godine je postignuto prijateljsko poravnanje, a isplata po istom je izvršena 22. septembra 2016.godine.

- *Tomasović protiv Crne Gore (predstavka br. 45674/13)*

Povod za podnošenje predstavke je dužina trajanja izvršnog postupka. Postupak je trajao 1 godinu i 10 mjeseci, odnosno isti je započet 30.05.2011.godine, a okončan 26.03.2013.godine. Podnosilac predstavke se žalio na povredu člana 6 Konvencije. Dana 23. juna 2016.godine je postignuto prijateljsko poravnanje, a isplata po istom je izvršena 22. septembra 2016.godine.

- *Ćosović Nedeljko protiv Crne Gore (predstavka br. 38584/10)*

Povod za podnošenje predstavke je dužina trajanja postupka pred domaćim sudovima. Postupak je započet 10.10.2008.godine i do dostavljanja predstavke Kancelariji zastupnika trajao je 7 godina i 1 mjesec. Podnosilac predstavke se žalio na povredu člana 6 Konvencije. Dana 20. oktobra 2016.godine je postignuto prijateljsko poravnanje, a isplata po istom je izvršena 05. decembra 2016.godine.

- *Radović protiv Crne Gore (predstavka br. 72214/12)*

Povod za podnošenje predstavke je dužina trajanja postupka pred domaćim sudovima, žaleći se na povredu prava iz članova 6, 13 i 14 Konvencije. Postupak je trajao 10 godina i 1 mjesec, odnosno isti je započet 18.11.2002.godine, a okončan 25.03.2014.godine. Dana 20. oktobra 2016.godine je postignuto prijateljsko poravnanje, a isplata po istom je izvršena 05. decembra 2016.godine.

- *Durišić protiv Crne Gore (predstavka br. 45474/13)*

Povod za podnošenje predstavke je dužina trajanja postupka pred domaćim sudovima. Podnosilac predstavke se žalio na povredu člana 6 Konvencije. Postupak je započet 31.10.2001.godine, a okončan 13.11.2012.godine. Postupak je pred domaćim sudovima trajao 8 godina i 8 mjeseci. Dana 20. oktobra 2016.godine je postignuto prijateljsko poravnanje, a isplata po istom je izvršena 05. decembra 2016.godine.

- *Ćosović Vojislav protiv Crne Gore (predstavka br. 53053/13)*

Povod za podnošenje predstavke je dužina trajanja postupka pred domaćim sudovima. Podnosilac predstavke se žalio na povredu člana 6 stav 1 i člana 13 Konvencije. Postupak je započet 20.10.1999.godine, a okončan 20.12.2012.godine. Pred domaćim sudovima postupak je trajao 8 godina i 10 mjeseci. Dana 20. oktobra 2016.godine je postignuto prijateljsko poravnanje, a isplata po istom je izvršena 05. decembra 2016.godine.

- *Ćosović Milan protiv Crne Gore (predstavka br. 64764/13)*

Povod za podnošenje predstavke je dužina trajanja postupka pred domaćim sudovima. Podnosilac predstavke se žalio na povredu člana 6 i 13 Konvencije. Postupak je započet 20.10.1999.godine, a okončan 20.12.2012.godine. Pred domaćim sudovima postupak je trajao 8 godina i 10 mjeseci. Dana 20. oktobra 2016.godine je postignuto prijateljsko poravnanje, a isplata po istom je izvršena 05. decembra 2016.godine.

- *Radinović protiv Crne Gore (predstavka br. 5913/15)*

Povod za podnošenje predstavke je dužina trajanja postupka pred domaćim sudovima. Podnosilac predstavke se žalio na povredu člana 6 Konvencije. Postupak je započet 09.10.2001.godine, a okončan 25.06.2014.godine. Trajao je 10 godina i 4 mjeseca. Dana 20. oktobra 2016.godine je postignuto prijateljsko poravnanje, a isplata po istom je izvršena 05. decembra 2016.godine.

- *Minić i 5 drugih protiv Crne Gore (predstavke br. 17335/07, 17337/07, 17403/07, 17389/07, 37837/07 i 50417/07)*

Podnosioci predstavke su se žalili na povrede člana 6 stav 1 Konvencije, odnosno na nemogućnost pristupa sudu, obzirom da su domaći sudovi odbili da razmotre njihove zahtjeve i člana 13 Konvencije zbog nepostojanja djelotvornog pravnog sredstva. Dana 19. maja 2016.godine je postignuto prijateljsko poravnanje, a isplata po istom je izvršena 01. i 03. avgusta 2016.godine.

C. Presude koje je Evropski sud za ljudska prava donio u 2016. godini u odnosu na Crnu Goru

Evropski sud za ljudska prava je u 2016.godini u odnosu na Crnu Goru donio dvije presude “*Mugoša protiv Crne Gore*” i “*Radunović i dvije druge predstavke protiv Crne Gore*”.

- *Mugoša protiv Crne Gore (predstavka br. 76522/12, presuda od 21.06.2016.godine)*

Povod za podnošenje predstavke je krivični postupak koji je vođen pred Višim sudom u Podgorici protiv podnosioca predstavke zbog krivičnog djela teško ubistvo iz člana 144 stav 1 tačka 1 i 4 Krivičnog zakonika Crne Gore. Podnosilac predstavke se žalio na povredu člana 5 stav 1 koji garantuje pravo ličnosti na slobodu i sigurnost, člana 6 stav 1 i 2 koji garantuje pravo na pravično suđenje iz razloga što je, prema njegovom mišljenju, bio nezakonito u pritvoru od 18. do 22. septembra 2011.godine. Pored prethodno navedenog, podnosilac predstavke se žalio da mu je rješenjem Višeg suda u Podgorici i Apelacionog suda Crne Gore prekršena pretpostavka nevinosti, kao i da odluka Ustavnog suda Crne Gore po njegovoj ustavnoj žalbi nije valjano obrazložena. Evropski sud je odlučio da predstavku proglasi prihvatljivom. Sud je u presudi utvrdio da je došlo do povrede čl. 5 st.1 zbog nepreciznosti u rješenjima o pritvoru vezano za trajanje istog i čl. 6 st.2 zbog povrede pretpostavke nevinosti podnosioca predstavke učinjene u rešenjima Višeg suda u Podgorici i Apelacionog suda Crne Gore, dok nije utvrdio da je došlo do povrede člana 6 stav 1 Konvencije. Presudom je zbog utvrđenih povreda tužena država obavezana da u roku od 3 mjeseca od datuma pravosnažnosti isplati iznos od 5.850,00 € (pet hiljada osam stotina pedeset eura), na ime nematerijalne štete i iznos od 1.300,00 € na ime

troškova i izdataka, dok je dio tužbenog zahtjeva podnosioca predstavke za pravičnim zadovoljenjem Sud odbacio. Navedena presuda postala je pravosnažna dana 21. septembra 2016.godine, dok su dosuđeni novčani iznosi podnosiocu predstavke isplaćeni, u predviđenom roku od tri mjeseca, dana 5. decembra 2016.godine.

- *Radunović protiv Crne Gore i dvije druge predstavke (predstavke br. 45197/13, 53000/13 i 73404/13 presuda od 25.10.2016.godine)*

Povod za podnošenje predstavki su parnični postupci koji su vođeni pred Osnovnim sudom u Podgorici po tužbama podnosilaca predstavki protiv tuženog SAD – Ambasada Sjedinjenih Američkih Država Podgorica, radi utvrđivanja postojanja radnog odnosa i naknade štete. Postupci su pred nacionalnim sudovima završeni tako što su njihove građanske tužbe odbijene i nacionalni sudovi se oglasili nenadležnim po osnovu Bečke konvencije o državnom imunitetu. Podnosioci predstavki smatraju da su im odlukama nacionalnih sudova povrijeđena prava iz člana 6 stav 1 (pravo na pravično suđenje-pravo na pristup sudu) i člana 1 Protokola 12 (opšta zabrana diskriminacije). Evropski sud je odlučio da spoji predstavke, proglasi prihvatljivim i donese jedinstvenu presudu. Presuda „*Radunović protiv Crne Gore i dvije druge predstavke*“ donijeta je 25.10.2016. godine. Evropski sud je u presudi utvrdio da je došlo do povrede člana 6 stav 1 Konvencije smatrajući da odbijanjem zahtjeva podnosioca predstavke za nadoknadu na osnovu državnog imuniteta, bez davanja relevantnog i dovoljnog obrazloženja i uprkos primjenjivim odredbama međunarodnog kao i domaćeg prava, nacionalni sudovi nijesu uspjeli da sačuvaju razuman odnos proporcionalnosti na koji način su povrijedili pravo podnosioca predstavke na pristup sudu. Presudom je tužena država obavezana da isplati podnosiocima predstavke, u roku od tri mjeseca od dana kada ova presuda postane konačna 3.600,00 (tri hiljade i šest stotina eura), plus svi porezi koji se mogu naplatiti, prvom podnosiocu predstavke, na ime nematerijalne štete; 19.000,00 eura (devetnaest hiljada eura), plus svi porezi koji se mogu naplatiti, drugom podnosiocu predstavke na ime materijalne i nematerijalne štete; i 22.000,00 (dvadeset dvije hiljade eura), plus svi porezi koji se mogu naplatiti, trećem podnosiocu predstavke na ime materijalne i nematerijalne štete kao i 6.051,00 (šest hiljada pedeset jedan euro), plus svi porezi koji se mogu naplatiti, prvom podnosiocu predstavke, i 3.572,50 (tri hiljade

petsto sedamdeset dva eura i pedeset centi), plus svi porezi koji se mogu naplatiti, drugom i trećem podnosiocu predstavke, na ime troškova.

D. Odluke koje je Evropski sud za ljudska prava donio u 2016. godini u odnosu na Crnu Goru

➤ *Keckojević protiv Crne Gore (predstavka br. 14336/09, odluka od 25.02.2016.godine.)*

Povod za podnošenje predstavke je postupak koji je vođen pred Osnovnim sudom u Nikšiću, po tužbi podnositeljke predstavke kojom je tražila da se tužena država obaveže da joj se na ime novčane naknade za šestomjesečni rad u Komisiji za povraćaj i obeštećenje u Opštini Nikšić isplati odgovarajuća naknada. Podnositeljka predstavke je smatrala da neujednačena praksa domaćih sudova ukazuje na povredu člana 6, jer su po istoj pravnoj stvari sudovi drugačije odlučivali po tužbi njenog kolege.

Evropski sud je prihvatio pravni argument zastupnika Crne Gore o neispunjavanju uslova prihvatljivosti predstavke u dijelu iscrpljivanja svih djelotvornih pravnih lijekova u domaćem nacionalnom sistemu i ustanovio da je podnositeljka predstavke trebala da izjavi reviziju kao vanredni pravni lijek Vrhovnom sudu Crne Gore, zaključivši da postojanje samih sumnji u izgledu za uspjeh nekog konkretnog pravnog lijeka koji nije očigledno beskoristan nije validan razlog da se taj pravni put ili pravni lijek ne iscrpi. Sud je proglasio predstavku neprihvatljivom u skladu sa članom 35 st. 1 i 4 Konvencije jer nisu bili iscrpljeni domaći pravni lijekovi.

➤ *Vidaković protiv Crne Gore (predstavka br. 27524/06, odluka od 16.06.2016.godine)*

Povod za podnošenje predstavke je krivični postupak koji je vođen protiv podnosioca predstavke kojem je suđeno za krivično djelo teško djelo protiv bezbjednosti saobraćaja u kom postupku je osuđen u odsustvu. Podnositelj predstavke je u predmetu tvrdio da mu je u krivičnom postupku koji se vodio pred crnogorskim pravosudnim organima povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana 6 Konvencije, zbog dužine trajanja krivičnog postupka koji se vodio protiv njega, kao i da je presuda koja je donijeta protiv njega nezakonita i nedovoljno obrazložena. Sud je u konkretnom slučaju prihvatio pravnu argumentaciju koju je u ovom međunarodnopravnom sporu iznio zastupnik Crne Gore, utvrđujući da su domaći sudovi u

konkretnom slučaju obezbjedili ne samo poseban i brz odgovor na podneske podnosioca predstavke, već su to činili dosledno i u više navrata i u tom smislu donio je odluku kojom je proglasio predstavku neprihvatljivom u skladu sa članom 35 stav 3 i 4 Evropske konvencije o ljudskim pravima.

➤ Vučeljić protiv Crne Gore (predstavka br. 59129/15, odluka od 17.11.2016.god.)

Povod za podnošenje predstavke je parnični postupak koji je pokrenuo podnosilac predstavke protiv države Crne Gore, kao osnivača javnog radiodifuznog servisa Radio Televizije Crne Gore i G.K., jednog od zaposlenih na RTCG, žaleći se, između ostalog, na povredu člana 6 Konvencije, konkretno prekomjernu dužinu trajanja parničnog i izvršnog postupka. Evropski sud za ljudska prava donio je 17. novembra 2016. godine odluku u korist države Crne Gore tako što je navedenu predstavku proglasio neprihvatljivom.

E. Djelotvornost pravnih lijekova u domaćem nacionalnom sistemu

Evropski sud za ljudska prava je ispitujući djelotvornost pravnih lijekova koji postoje u nacionalnom pravnom sistemu Crne Gore, a koji se odnose na dužinu trajanja postupka, potvrdio u odluci „*Vučeljić protiv Crne Gore*“ svoj stav o djelotvornosti ustavne žalbe, i ustanovio da se tužba za pravično zadovoljenje može smatrati efikasnim domaćim pravnim sredstvom počev od donošenja ove odluke Suda, odnosno od 17. novembra 2016.godine. Tužba za pravično zadovoljenje se kao pravni lijek odnosi na dužinu trajanja postupka i podnosi se Vrhovnom sudu Crne Gore. Podsjećam da se od 4.septembra 2013. godine (odnosno od presude „*Vukelić protiv Crne Gore*“), kontrolni zahtjev smatra djelotvornim pravnim sredstvom, dok se ustavna žalba smatra djelotvornim pravnim sredstvom od presude „*Siništaj i drugi protiv Crne Gore*“, odnosno od 20. marta 2015. godine, čime se zaokružuje sudska praksa Evropskog suda u pogledu priznavanja djelotvornosti domaćih pravnih lijekova koji su normirani nacionalnim zakonodavstvom i koje su građani dužni da iskoriste prije nego što se obrate Evropskom sudu.

Navedeno ističemo kao veliki uspjeh Kancelarije zastupnika, koja je svojim velikim zalaganjem uspjela da dokaže djelotvornost navedenih pravnih lijekova, omogućivši građanima Crne Gore da svoja prava mogu ostvariti pred domaćim pravosudnim organima, čime nastojimo smanjiti njihovu potrebu za obraćanjem Evropskom sudu.

II OBAVEZE CRNE GORE VEZANE ZA IZVRŠENJE PRESUDA EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA

U skladu sa Opštim principima nadzora za izvršenje presuda Evropskog suda za ljudska prava (dokument GT-DH-PR(A) 2008(001)), usvojenim od strane Komiteta ministara Savjeta Evrope, obaveza za izvršenje i preduzimanje mjera nastaje za državu članicu od dana kada presuda postane pravosnažna (*final*).

Percepcija javnosti, uključujući i same podnosiocce predstavki ali i veći dio stručne javnosti, jeste da se presude Evropskog suda izvršavaju isplatom dosuđenih novčanih naknada podnosiocima predstavki što je potpuno pogrešno shvatanje. Isplata novčanih naknada samo je jedan od elemenata izvršenja presuda i predstavlja najopipljiviju posljedicu za državu jer se isplata vrši iz budžeta, a u stvarnosti je to najmanji i najlakši dio za sprovođenje.

U slučaju kada Evropski sud utvrdi da su organi javne vlasti države članice povrijedile neko od prava garantovano Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, za odgovornu državu nastaje obaveza u postupku nadzora nad izvršenjem presuda od strane Komiteta ministara Savjeta Evrope za preduzimanjem dvije vrste mjera, zavisno od samog sadržaja presude, pojedinačnih mjera (*individual measures*) a ukoliko Sud, postupajući po predstavi utvrdi postojanje tzv. „sistemskog problema” (*systemic problem*), odnosno problema unutar samog pravnog sistema države, od iste se zahtijeva preduzimanje generalnih mjera (*general measures*), kako bi se preventivno spriječio nastanak novih povreda konvencijskih prava u budućnosti. Ono što je važno jeste da se identifikuju „slabe tačke“ od strane državnih organa koje su prouzrokovale utvrđene povrede i da se preduzmu učinkovite mjere kako bi se uklonile i više ne bi ponovile.

U tom smislu, u toku 2016.godine Komitet ministara Savjeta Evrope je prihvatio Akcione planove i Akcione izvještaje koje je Kancelarija zastupnika podnijela na ocjenu i po tom osnovu zatvorio sledećih 10 predmeta u odnosu na Crnu Goru donoseći konačne Rezolucije.

- *Bijelić protiv CG i Srbije*, 14. septembar 2016., Rezolucija broj CM/ResDH(2016) 224,
- *Mijušković protiv Crne Gore*, 14.septembar 2016.Rezolucija broj CM/ResDH(2016) 225,

- *Šabanović protiv Crne Gore, 30. mart 2016.* Rezolucija broj CM/ResDH(2016) 44,
- *Koprivica protiv Crne Gore, 30. mart 2016.* Rezolucija broj CM/ResDH(2016) 45
- *Boucke protiv Crne Gore, 29. jun 2016.* Rezolucija broj CM/ResDH(2016) 165
- *Milić protiv CG i Srbije, 14. septembar 2016.* Rezolucija broj CM/ResDH(2016) 223
- *Velimirović protiv Crne Gore, 18. oktobar 2016.* Rezolucija broj CM/ResDH(2016) 292
- *Mijanović protiv Crne Gore, 6. septembar 2016.* Rezolucija broj CM/ResDH(2016) 201
- *Milić i Nikezić pr. Crne Gore, 6. septembar 2016.* Rezolucija broj CM/ResDH(2016) 200
- *Koprivica protiv Crne Gore, 30. mart 2016.* Rezolucija broj CM/ResDH(2016) 45 (just satisfaction)

Pred Komitetom ministara Savjeta Evrope se nalazi šest predmeta, čije su preporuke ispoštovane, a Akcioni planovi i izvještaji ocijenjeni kao dobri, te su isti predloženi za zatvaranje. Njihovo zatvaranje očekujemo tokom 2017.godine.

- *Živaljević protiv Crne Gore (predstavka br. 17229/04, presuda od 08.03.2011.)*
- *Stakić protiv Crne Gore (predstavka br. 49320/07, presuda od 02.10.2012.)*
- *Novović protiv Crne Gore (predstavka br. 13210/05, presuda od 23.10.2012.)*
- *Bujković protiv Crne Gore (predstavka br.40080/08, presuda od 10.08.2015.)*
- *Vukelić protiv Crne Gore (predstavka br. 58258/09, presuda od 04.06.2013.)*
- *Bulatović protiv Crne Gore (predstavka br. 67320/10, presuda od 22.07.2014.)*

Takođe želimo da istaknemo da je u predmetu “*Siništaj protiv Crne Gore*” (*predstavka broj 1451/10 presuda od 24.11.2015.godine*) urađen Akcioni plan i podnijet nadzornom Komitetu na ocjenu i razmatranje 07. Decembra 2016.godine. Postupak je i dalje u toku. U akcionom izvještaju navedene su individualne i generalne mjere koje su preduzete od strane državnih organa, a sve u cilju potpunog izvršenja presude Suda.

Donošenje finalnih Rezolucija od strane Komiteta ministara u toku 2016.godine ukazuje na pozitivan pomak u izvršavanju odluka Evropskog suda za ljudska prava, što je rezultiralo zatvaranjem velikog broja predmeta.

Isplata pravične naknade – kao dio postupka izvršenja

Radi izvršenja presuda Evropskog suda u kojima je utvrđena povreda i odluka donijetih po prijateljskim poravnanjima u kojima je dosuđena pravična naknada (nematerijalna šteta) i koja je dospjela u izvještajnoj godini, država Crna Gora je iz budžeta isplatila:

- po osnovu presuda iznos od 13.650.00 eura (trinaest hiljada šestopedeset eura)
- po osnovu prijateljskih poravnanja iznos od 62.640.00 eura (šezdesetdvije hiljade i šestoćetrdeset eura).

Diseminacija presuda i odluka Evropskog suda za ljudska prava

Sve presude i odluke donešene u predmetima protiv Crne Gore su prevedene od strane Kancelarije zastupnika sa engleskog na crnogorski jezik i objavljene u „Službenom listu Crne Gore“, sajtu Vrhovnog suda Crne Gore (<http://sudovi.me/vrhs/evropski-sud-esljp/odluke-protiv-crne-gore/>) i u Databazi, koja predstavlja regionalnu bazu presuda Evropskog suda za ljudska prava za Zapadni Balkan (<http://www.ehrdatabase.org/Index>), a sve radi upoznavanja šire crnogorske javnosti sa njihovim sadržajem. Takođe prosleđuju se i svim državnim organima koji su učestvovali u donošenju odluka protiv kojih su podnošene predstavke, kako bi isti bili upoznati sa precedentim pravom Evropskog suda i kako bi evropski pravni standardi bili primjenjeni u svakodnevnom radu svih državnih organa Crne Gore.

III PREPORUKE ZA PREVENTIVNO UKLANJANJE SLABOSTI UNUTAR PRAVNOG SISTEMA KOJE BI MOGLE BITI POVOD ZA NOVE PREDSTAVKE PROTIV CRNE GORE PRED EVROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA

Sudski postupci protiv Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava, kroz činjenična i pravna pitanja koja se razmatraju, mogu ukazati i na značajne indikatore unutar pravnog sistema Crne Gore za koje postoji potreba da se sistemski unaprijede i time preventivno uklone slabosti pravnog sistema, koje bi mogle biti povod za nove predstavke protiv Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava u budućnosti.

Prilikom izvršenja presuda i odluka Suda primjećuje se da najveći dio novčanih naknada na ime nematerijalne štete koje je Sud dodijelio odnose na povredu člana 6 Konvencije odnosno

na nerazumnu dužinu trajanja sudskih postupaka što nameće zaključak da domaći pravosudni sistem u cjelini nije odgovorio potrebama razumnog roka za suđenje, u kom dijelu treba poraditi na podizanju standarda zaštite ovog člana Konvencije na domaćem nivou na koji način bi preduprijedili buduće podnosiocce predstavki da se obraćaju po tom pitanju Evropskom sudu.

Kao što je već navedeno isplata novčanih naknada se isplaćuje iz državnog budžeta, u kom dijelu pojedini državni organi koji su učestvovali u postupcima na nacionalnom nivou i čijim radnjama i propustima je došlo do utvrđivanja povrede konvencijskih prava, nemaju predstavu o finansijskim izdacima koji su nametnuti državi. Naime, na ovaj način oni državni organi koji su svojim djelovanjem ili propuštanjem ili nerazumnom dužinom u kojoj su vodili određene postupke, ne trpe nikakve finansijske posljedice pa se na jedan način i ne smatraju odgovornim.

Upravo zbog ove činjenice sve veći broj država ugovornica i članica Savjeta Evrope prepoznala je mogućnost da pitanje finansijske odgovornosti iskoristi kao izrazito efikasno sredstvo za podizanje stepena nivoa odgovornosti i profesionalnosti u radu državnih organa. Shodno tome su određene države uspostavile takav unutrašnji sistem u kome novčanu naknadu isplaćuje direktno onaj organ države čijim radnjama je prouzrokovana utvrđena povreda odnosno resorno ministarstvo određenog državnog organa.

Obzirom na tendenciju porasta iznosa koji su dosuđeni kao pravična naknada po osnovu presuda i odluka Suda smatram da bi bilo korisno razmotriti ovu mogućnost i uvesti model direktne finansijske odgovornosti za povrede Konvencije kod domaćih državnih organa.

U toku izvještajne godine od strane Suda komunicirani su predmeti iz oblasti upravne materije u kojima su se podnosioci predstavki žalili na povrede raznih aspekata u upravnim postupcima (nepostojanje djelotvornog sredstva kojim bi se ubrzao upravni postupak, kao i vraćanje predmeta na ponovna odlučivanja od strane viših instanci) i to kako pred organima uprave tako i u dijelu gdje je pokrenut upravni spor pred Upravnim sudom Crne Gore. Rad na ovim predmetima ukazuje na slabost unutar pravnog sistema koji se odnosi na upravni postupak i rad organa javne uprave koji bi ubuduće mogao biti predmet sve većeg broja podnijetih predstavki. Sve ovo nam nameće potrebu iznalaženja i uvođenja djelotvornog pravnog sredstva-kontrolnog zahtjeva u smislu važećih standarda Evropskog suda, čija bi upotreba i efikasnost dovela do smanjenja dužine trajanja ovih postupaka na razumnu mjeru i efektivnog postupka.

IV AKTIVNOSTI ZASTUPNIKA NA AFIRMACIJI LJUDSKIH SLOBODA I PRAVA I PREVENCIJI NJIHOVOG KRŠENJA NA NACIONALNOM NIVOU

Pored osnovne nadležnosti, Kancelarija zastupnika je preduzela i niz drugih aktivnosti koje su vezane za afirmaciju ljudskih prava i sloboda i prevenciju njihovog kršenja.

Zastupnik Crne Gore pred Evropskim sudom je u organizaciji Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, Centra za demokratiju i ljudska prava (CEDEM), OEBS-a, Fondacije Konrad-Adenauer učestvovao na domaćem nivou u nizu seminara gdje je uzeo aktivno učešće, na način što je održao niz predavanja sudijama i tužiocima o međunarodnim pravnim standardima u zaštiti ljudskih sloboda i prava i praksi Evropskog suda za ljudska prava. Uzeo je učešće i na seminarima gdje je vršena i edukacija mladih kadrova u pravosuđu u kom dijelu je imao predavanja u pogledu primjenljivosti Konvencije na nacionalnom nivou kao i na seminarima posvećenim predstavnicima medija na kojima je predočio praksu i stavove Suda vezano za slobodu izražavanja i slobodu medija u smislu člana 10 Konvencije.

Zastupnik je u proteklom periodu sve zainteresovane građane upoznao sa sistemom zaštite ljudskih prava pred Evropskim sudom za ljudska prava, a dao je i više izjava i intervju u vezi sa svojim radom štampanim i elektronskim medijima.

Zastupnik je prisustvovao svečanoj sjednici Evropskog suda u Strazburu upriličenoj u čast otvaranja sudijske godine i seminaru na temu *“Međunarodni i nacionalni sudovi i njihovo suočavanje sa kršenjem ljudskih prava u velikim razmjerama“*.

Zastupnik je prisustvovao Trećem Forumu o vladavini prava za Jugoistočnu Evropu, u organizaciji AIRE centra iz Londona i Civil Rights Defenders koji je održan od 17. do 19. marta 2016.godine u Sarajevu. Regionalni forum je godišnja konferencija na kojoj učesnici imaju priliku da diskutuju o glavnim izazovima u nacionalnoj implementaciji odredbi Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Kako je jedna od obaveza Kancelarije i izvršenje presuda Evropskog suda, zastupnik je ostvario dobru saradnju sa stalnom misijom Crne Gore u Strazburu sa čijim predstavnicima je prisustvovao svim sastancima Nadzornog komiteta za izvršenje presuda Evropskog suda CMDH.

Zastupnik je u svojstvu punopravnog člana prisustvovao plenarnim sastancima Nadzornog komiteta-CDDH, kao i sastancima podkomiteta DH-SYSC, dok su savjetnici iz

Kancelarije učestvovali u radnim grupama Nadzornog komiteta i to: DH-SYSC I (reform); DH-SYSC –INST; DH-SYSC-REC.

Zastupnik je prisustvovao sastancima državnih agenata (zastupnika) zemalja članica Savjeta Evrope koji su se održali u Tallinu u Estoniji (septembar 2016) i u Strazburu (decembar 2016) kao i na sastanku državnih agenata sa predsjednikom Evropskog suda g-dinom Guidom Raimondijem i registrarom Suda (decembar 2016).

Zastupnik je imao niz sastanaka tokom čitave godine sa pravnicima registra iz sekcije zadužene za Crnu Goru.

Zastupnik je imao niz bilateralnih sastanaka sa drugim agentima čija je tema bila poboljšanje i kvalitet rada državnih zastupnika te razmjena iskustava na radu u predmetima pred sudom.

Zastupnik je ostvario saradnju sa Kancelarijom Savjeta Evrope u Podgorici posebno kroz Horizontal program Savjeta Evrope i Evropske unije gdje je uzeo aktivno učešće kroz razne pojedinačne projekte koji su realizovani, odnosno koji će biti realizovani u narednom periodu.

Zastupnik je na poziv i preporuku ambasadora OEBS-a i Ministarstva vanjskih poslova Izraela bila učesnik i predavač na sedmodnevnom seminaru, održanom u Haifi, Izrael, na temu „*Ključna uloga pravosuđa u borbi protiv trgovine ljudima*”. Domaćin ovoga događaja je Izraelska agencija za međunarodnu saradnju i razvoj (MASHAV) u saradnji sa Centrom za međunarodnu obuku Golda Meir Mount Carmel.

Zastupnik je na poziv Ministarstva vanjskih poslova Poljske i državnog agenta Poljske pred Evropskim sudom učestvovao na seminaru *“Pozitivne i negativne obaveze države sa stanovišta uslova u zatvoru-konvencijski standardi”*.

Zastupnik je u izvještajnom periodu ostvario kvalitetnu saradnju sa Ustavnim sudom Crne Gore radi unapređenja kapaciteta ovog suda u primjeni pravnih standarda Evropskog suda za ljudska prava u postupcima po ustavnoj žalbi, imajući u vidu novi zakon o Ustavnom sudu i činjenicu da je Evropski sud zauzeo stav da se ustavna žalba ima smatrati djelotvornim pravnim lijekom počev od 20.marta 2015.godine.

Zastupnik je u izvještajnom periodu ostvario kvalitetnu saradnju sa Vrhovnim sudom Crne Gore, posebno u dijelu edukacije i unapređenja sudske prakse u Crnoj Gori, sa ciljem da sudska praksa bude kompatibilna sa praksom Evropskog suda za ljudska prava. S tim u vezi je

koordinirala dva okrugla stola koja su organizovana u okviru projekata između AIRE centra, koji je preko 10 godina prisutan u Crnoj Gori u projektima koji se odnose na zaštitu i unapređenje ljudskih sloboda i prava i Vrhovnog suda Crne Gore. Teme skupova su bile: „*Pravo ličnosti na slobodu i sigurnost i pravo na pravično suđenje*“ i „*Primjena Evropske konvencije o ljudskim pravima u sudovima u Crnoj Gori - aktuelna pitanja*“ na kojima su učestvovala crnogorske sudije i međunarodni eksperti iz Ujedinjenog Kraljevstva, Kraljevine Holandije i Registra Evropskog suda za ljudska prava. Na skupovima su sudije Vrhovnog suda imale priliku da diskutuju sa ekspertima AIRE centra o aktuelnim problemima iz prakse, a sve u cilju implementacije evropskih standarda i usklađivanju prakse sa praksom Evropskog suda za ljudska prava. Ovaj projekat predstavlja jedan nov pristup radu gdje sudije Vrhovnog suda predlažu agendu na osnovu svog radnog iskustva, i rezultati ovih rasprava i njihovi zaključci direktno utiču na domaću sudsku praksu.

Takođe, u cilju izvršenja presude *Mugoša protiv Crne Gore* zastupnik je uputio predloge Vrhovnom sudu Crne Gore za zauzimanje i donošenje određenih načelnih pravnih stavova.

Nastavljen je rad na Databazi sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava na nacionalnim jezicima država regiona, koja predstavlja regionalnu bazu podataka o praksi Evropskog suda za države Crnu Goru, Srbiju, Bosnu i Hercegovinu, Hrvatsku, koji projekat se sprovodi u partnerstvu sa AIRE centrom iz Londona. Ista je prošle godine na Konferenciji sudija prezentovana svim crnogorskim sudijama i podijeljeni su im priručnici. Cilj projekta je unapređenje kapaciteta za primjenu prakse Evropskog suda za ljudska prava pred nacionalnim sudovima u zemljama zapadnog Balkana, razvijanjem elektronskog portala (*One stop shop*) svih presuda Evropskog suda za ljudska prava, na lokalnim jezicima, sažetaka o činjeničnim i pravnim pitanjima slučajeva pred Evropskim sudom za ljudska prava, relevantne prakse nacionalnih sudova, kao i ekspertskih komentara prakse, kako Evropskog suda za ljudska prava, tako i nacionalnih sudova.

Nacionalni pravni sistem u Crnoj Gori ne baštini tradiciju pravnih precedenata, kao neposrednog izvora prava, zbog čega su sudijama u Crnoj Gori potrebna specijalistička znanja u ovoj oblasti, što će izvjesno predstavljati izazov i u narednoj fazi evro-integracije Crne Gore. Izazov je tim veći, usljed činjenice da relativno manji broj sudija i tužilaca u Crnoj Gori ima aktivno znanje engleskog ili francuskog jezika na kojem se donose presude Evropskog suda za

ljudska prava. Stoga se uvođenje baze podataka o praksi Evropskog suda za ljudska prava na regionalnim jezicima čini veoma relevantnim segmentom za prevazilaženje ovog problema.

Zastupniku je pružena u izvještajnom periodu sva potrebna tehnička pomoć i podrška od strane Generalnog sekretarijata Vlade sa čijim službama je ostvarena kvalitetna saradnja.

Zastupnik Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava predlaže da Vlada Crne Gore razmotri Izvještaj i donese sljedeće:

Z A K L J U Č K E

1. **Usvaja se Izvještaj** Zastupnika Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava.
2. **Preporučuje se** Vladi Crne Gore da razmotri mogućnost uvođenja modela finansijske odgovornosti kod državnih organa čiji je rad prouzrokovao povredu Konvencije, što bi doprinijelo povećanju svijesti o konvencijskim pravima kod državnih organa, povećanju stepena odgovornosti državnih organa u radu, a pozitivno bi uticalo i na sprečavanje daljih ponavljanja istih grešaka,
3. **Preporučuje se** Vladi Crne Gore reforma javne uprave obzirom da smo svjedoci povećanog broja podnijetih predstavlki iz oblasti upravnog postupka, te da se slabosti u radu javne uprave negativno odražavaju na princip pravne sigurnosti i jednakosti građana pred zakonom,
4. **Preporučuje se** Programskom odboru Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, da cijeneći potrebu unapređenja na polju efektivne primjene prava iz Evropske konvencije u nacionalnoj sudskoj praksi, u sklopu postojeće edukacije, poveća dodatne obuke o evropskim pravnim standardima koji se odnose na zaštitu prava na suđenje u razumnom roku i slobodu izražavanja kroz analizu već donijetih presuda Evropskog suda za ljudska prava. Navedeno sa razloga jer smo svjedoci sve većeg priliva predmeta u kojima se podnosioci žale na povrede navedenih konvencijskih prava,

5. **Preporučuje se** Sudskom savjetu da nakon analize „starih“ predmeta koji se nalaze u radu sudova pronađe modul za njihovo što brže rešavanje na koji način bi smanjili broj WECL predmeta. Potrebno je raditi na podizanju nivoa posvećenosti, spremnosti i odgovornosti kod sudija kako bi se postupci završavali u što kraćem vremenskom periodu (razumnom roku), skrećući im posebnu pažnju na praksu Evropskog suda koja se odnosi na WECL predmete,

6. U cilju omogućavanja redovnog rada i ispunjavanja obaveza Kancelarije **zadužuje se** Zastupnik Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava da, u saradnji sa Generalnim sekretarijatom Vlade i Ministarstvom finansija, obezbijedi potrebne uslove radi popune sistematizovanih radnih mjesta u cilju ostvarivanja što produktivnijeg rada Zastupnika, kao i izrada web sajta. Navedeni web sajt je od velikog značaja za što transparentniji rad kancelarije, koji značaj se ogleda i u upoznavanju šire javnosti sa odlukama Evropskog suda za ljudska prava, mišljenjima, preporukama, deklaracijama i svim drugim potrebnim informacijama.

**Zastupnik Crne Gore pred
Evropskim sudom za ljudska prava
Valentina Pavličić**